

CO DĚLAT, KDYŽ VLASTNÍ JSOU JAK NEVLASTNÍ?

Kázání ze soboty 11.5.2019 – br. Robert Řehák

Starý chasidský příběh vypráví, že jednou byl jeden rabín, který nechtěl nikdy jet do Svaté země. Nakonec se rozhodl, že pojede. Procestoval celou Evropu, až se dostal do Turecka, kde si měl nasednout na loď a s ní se odplavit do Svaté země. Než si však stihl nastoupit, potkal satana. „Tak moment!“, povídá rebe. „Pokud pojeděš ty, tak nepojedu já!“. Satan však odvětil: „Nemusíte se vzrušovat. Já se nikam nechystám.“ Rabín si oddechl a nastoupil na loď. Po několika dnech v dálce spatřil břeh Země zaslíbené. Loď přirazila a rabín sestoupil po schůdkách dolů. Leknutím div nenadskočil. První, koho tam potkal, byl satan. „Jak to?! Co tu děláš?! Vždyť jsme byli domluveni, že zůstaneš v Turecku!“ rozohnil se rabín. „To musí být nějaká mýlka, nebo to musel být nějaký můj kolega,“ odvětil satan. „Já jsem místní.“

Dnešní zamyšlení se týká situace, kdy se také jedná o pozeňnanou Zemi zaslíbenou – zemi plnou mléka a medu, ve které je možné kvůli nezvládnutému strachu vidět samé zlé věci a za každým rohem čerta. V Nu 13 se vypráví, že právě do ní se vydali zvědové. Když se však z ní vrátili, podali hroznou zprávu: „Vstoupili jsme do země, do níž jsi nás poslal. Vskutku oplývá mlékem a medem. Jenomže lid, který v té zemi sídlí, je mocný a města jsou opevněná a nesmírně veliká. Dokonce jsme tam viděli potomky Anákovy (obry).“ Když člověka přemůže strach z problémů, které se na něj valí, začnou růst do obrovitých rozměrů.¹ Nikdy nesmíme pustit strach ke kormidlu našeho života.²

Lidé, kteří jsou ustanoveni za představitele lidu, mají zvláštní odpovědnost. Pokud se zpronevěřují svému úkolu, jejich špatné vystupování a jednání demoralizuje celé zástupy lidí (kdysi jako dnes).

Zvědové začali zemi pomlouvat: „Země, kterou jsme při průzkumu prošli, je ארץ וישיבה ערע ochélet jošvéhá země požírající své obyvatele“. Co to znamená? V židovských výkladech se mluví o tom, že zvědové viděli v té zemi mnoho pohřbů. Ty pohřby však způsobil Hospodin, aby odvedl pozornost od zvědů.³ To, že dvanáct zvědů prošlo celou zemí bez povšimnutí, byl zázrak. Když je však člověk špatně nastaven, místo zázraku vidí další důkaz pro svou pokřivenou verzi.

Vlastní lidé, kteří měli být Mojžíšovi nejbližší a kteří ho měli podporovat, začínají proti němu reptat. Situace se stupňuje. Lid propadá smutku, noc propláče (v noci doléhá ještě

---

¹Podle rabína Karola Sidona je možné, že se na tomto místě nemluví pouze o fyzické velikosti Anákovců. Zvědové se mohli zaleknout i přechodu do jiné dimenze, když národ putující pouští se najednou setká s vyšší kulturou.

²Tomáš Halík, Náboženství a společnost, ČRo 21.8.2016.

³Raši א"ש"ג (Rabi Šlomo Jicchaki) k Nu 13:32.

intenzivněji), přeje si umřít a nakonec se dokonce rozhodne si ustanovit jiného vůdce *נִתְּנָה וְאָר* *nitna roš* dosl. „dáme si hlavu“ a vrátit se do Egypta. V tu chvíli Mojžíš a Áron padají na tvář před celým shromážděním. Možná to byl výraz odevzdání pozice vůdců (když se vůdcům nevěří, ztrácí autoritu). Mohl to však být i výraz rezignace. Hřích byl tak veliký, že už pod jeho tíhou padli. Jediní dva, kteří se staví na odpor, jsou Jozue a Káleb. Celá pospolitost stále více a více křičí, chce je ukamenovat a v tom, co nikdo nečekal. Při stanu setkávají se zjevuje Hospodinova sláva. Bůh zasahuje. Najednou jako když utne.

V tom tichu slyšíme rozhovor Hospodina s Mojžíšem. Mojžíš, ten nejosamělejší a nejsilnější hrdina biblické historie, jedinečný a nesrovnatelný, zároveň nedokonalý a bez dostatečných kvalifikací pro své funkce,⁴ místo toho, aby přijal nabídku Hospodina a nechal pobít ten národ, který se proti němu staví, se jej zastává: „Promiň prosím tomuto lidu vinu podle svého velikého milosrdenství, jako jsi mu ji odpouštěl od Egypta až sem.“ A Hospodin lidu odpouští.

Mojžíš, David i Ježíš se vlastních nikdy nevzdali. Ani v těch nejhorších chvílích, kdy se vlastní k nim chovali jako nevlastní a dokonce je chtěli kamenovat či je zradili. Možná jsme tu proto, abychom právě v tak vypjatých chvílích jsme projevili *רוּחַ אַחֵרֶת* *ruach acheret* „jiného ducha“ jako Káleb (14,24). Neboť ten „jiný duch“ může strhnout i ostatní. Svými postoji můžeme zásadním způsobem ovlivnit nejen život svůj, ale i život druhých.

Když nastanou problémy, když vlastní jsou jako nevlastní, když máme na cestě životem udělat další krok – pláč, stěžování si, nečinné sezení, propadání pocitu bezmoci, reptání či sebelítost nejsou východisko. Východisko je se *לְהִיחָזֵק בַּיהוָה* *lehitchazek baAdonaj* „posílit se v Hospodinu“ jako to udělal David, když ho lid chtěl kamenovat v Siklagu (1 Sam 30), obrátit se k Bohu a hledat v něm útočiště. Do Zaslíbené země vede cesta odvahy čelit problémům v trpělivosti, pokoře, důvěře a otevřenosti pro Boží zásah, který již teď přichází.

---

⁴Elie Wiesel, Bible – postavy a příběhy, Sefer, 1994.